

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Seks komedier

Citation: Holberg, Ludvig: "Seks komedier", i Holberg, Ludvig: *Seks komedier*, udg. af Jens Kr. Andersen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 521.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg14val-shoot-idm139796475110480/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Seks komedier

- i vædekampe, i Rom til triumfatorer; i nyere tid som hædning af videnskabsmænd og digtere. – *Almuens Yndist*: folkets gunst. – *Mallœen*: talesproglig forvanskning for: militsen, den udskrevne hær; *mallice* betyder: ondskab(sfuldhed). – *Civil*: ikke-militær. – *den paa Hiul siddende Lyche*: forestillingen om 'lykkens hjul', der symboliserede lykkens omskiftelighed, var yndet i middelalder og renaissance; den antikke lykkegudinde Fortuna havde ganske vist et hjul blandt sine attributter, men afbildedes ikke siddende på det. – *tage (...) paa min Sanvittighed*: gøre det af med. – *Hector*: Priamos' søn og den modigste af Trojas forsvarere i *Iliaden*.
- 162** *Paradis*: forvanskning af: Paris. – *Priapi*: se n.t.s. 140. – *glose over*: kommentere, kritisere, spotte. – *Aviserne*: se n.t.s. 157. – *føedre*: udfordre. – *Dyrendall (...)* *Drage-Blood*: se n.t.s. 145. – *Politicus*: statsmand. – *staae (...)* *an*: somme sig. – *Characteer*: rang, charge. – *den Civile Stand(s)*: de ikke-militære, borgerlige. – *Politien*: den civile stat. – *Krigs-Ret, Krigs-dom*: svigt under kamp kunne på komediens tid resultere i dødsstraf.
- 163** *mod Folke-Retten (...)* *Ambassadeur*: se n.t.s. 148. – *paa det*: for at. – *Finckel-Jochum*: brændevin. – *retirere sig*: trækker sig tilbage. – *et lidet*: en smule. – *skiotter aldrig om*: har aldrig kunnet lide. – *fixere*: narre. – *Paradisens*: forveksling for: Paris'. – *Mærde*: gl. møntenhed, 1 mark = 1/6 (rigs)daler = 16 skilling, i 1995-købekraft = ca. 25 kr.
- 164** *Lysespid*: pind el. stang, anvendt ved lysestøbning, her spøgende om stikvåben. – *lige i hans Næse*: op i hans åbne ansigt. – *kloge*: rigtig kloge. – *mære*: sandelig (mild ed, formet over Jomfru Marias navn). – *Daler*: se n.t.s. 163. – *β*: skilling, se n.t.s. 163.
- 165** *Hanrey*: bedraget ægtemand. – *opregner (...)* *Genealogier (...)* *begynder Striden*: som skikken er i *Iliaden* i forbindelse med tvekampe. – *Genealogier*: slægtsforhold, afstamning. – *igien*: til gengæld. – *see under Øyen*: give sig uforfærdet i kamp med.
- 166** *bestialsk*: grusomt. – *qvants-vis*: på skromt. – *vist nok*: bestemt.
- 167** *Ihr Heren*: ty.: De herrer. – *Victorie*: sejr. – *sine Konstes Sorthed*: sine sorte kunsters, sin magis; abstrakt, pretios formulering. – *Plutachi mørke Bolig*: P.: lat.: Plutarks; forveksling af Plutarch (ca. 46–ca. 120), gr. historiker og filosof, med Pluton, underverdenens gud i gr. myt. – *naturlige Videnskaber*: naturvidenskab i kombination med (tilladelig) trolddom (ohvid magi), en middelalderlig (her altså anakronistisk) forestilling. – *Tiresius*: gr.: Teiresias, blind spåmand i gr. myt., forekommer ikke i *Iliaden* og har intet med det trojanske tog at gøre. – *Hans Blindhed (...)* *med Blindhed*: kaotisk sammenblanding af flere fortællinger i gr. myt. Dommer var T. i en sag mellem Zeus og Hera; han domte til fordel for den første, hvorfor Hera slog ham med blindhed, medens Zeus skænkede ham spådomsevnen. Musik-